

Markku P. Salo

**HYVÄSTI,
SANOI LESKIMIES
KOTIMAALLE**

**HYVÄSTI,
SANOI LESKIMIES
KOTIMAALLE**

Aiemmin julkaisu:

Se yrittää olla kertomus rakkaudesta 2014

Markku P. Salo

HYVÄSTI, SANOI LESKIMIES KOTIMAALLE.

Selviytymiskertomus

Palaute ja yhteydenotot:

markku.p.salo@gmail.com

Kansi ja taitto: Erika Priedenthal

© 2018 Salo, Markku P.

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-80-0164-5

*Sinä hymyilit
kun kylvimme neilikat.
Ne kukkivat nyt. Sinä
et ole näkemässä.
(Tuomas Anhava)*

PROLOGI

Istuminen on jo pitkään tuntunut luontevammalta tavalta vetää sukat ja housut jalkaan. Halusin kirjoittaa vielä jotain, nyt täysin rauhassa ilman häiriöitä, ilman housuja tai housujen kanssa. Villasukat minulla on aina jalassa.

”Esikuvinasi ovat selvästi Henry Miller ja Charles Bukowski, heihin hukkuu ja niin hukut sinäkin”, kirjoitti minulle eräs legendaarinen kustannustoimittaja kolmisen vuosikymmentä sitten. Minua viehätti heissä se, että molemmat kirjoittivat ensimmäisessä persoonassa, niin halusin itsekin kirjoittaa.

Niin hukuin tai ainakin kävin syvällä, en heihin, en viinaan, vaan Pärnuun. En yritä tehdä mitään suurta, ainoastaan kertoa muutoksesta pienen tarinan.

Kun tulee tietoiseksi omasta olemassaolostaan, alkaa käsitellä kuolevansa. Sen hyväksyminen on kova pala. Kuolema laajemmassa mittakaavassa ei sinällään ole mikään merkittävä asia. Riittävä impulssi kuitenkin ihmiselle, jotta hän alkaa tehdä jotain unohtaakseen.

En halunnut sepitellä tarinoita, siihen elämä on liian lyhyt, haluan kirjoittaa sataprosenttisen rehellisesti. Halusin ensin aidon ymmärryksen, ja sitten vasta elää. Jos käy hyvä tuuri, saattaa sanojen avulla löytää jotain, jota ei voi sanoilla ilmaista.

Oikeastaan jotakin tämän tapaista olin nuorena kuvitellutkin. Silloin ei vain ollut riittävästi kokemusta eikä näkemystä. Joskus ympäristön ja omat käsitykseni menevät vieläkin ristiin. Sitä tuskin voi välttää.

Työskentelyolosuhteeni ovat nyt melko optimaaliset. Eroa nuoruuteen on se, että kiire on jäänyt, ja se, että nyt tiedän mitä haluan.

Kirjoittaminen ei ole dynamo, joka pyörittää talouttani. Siltä kannalta myyntiluvut eivät ole ratkaisevan merkityksellisiä, vaikka lukijoita kaipaankin.

”Sitä kun mihin ryhtyy, hiljalleen sitä tietä sitten eteenpäin luisuu. Kun yhden askeleen astut, astut kohta toisen ja niin se menee.” (Maria Jotuni, Kun on tunteet). Tee työtä, silloin syntyy myös rakkaus (A. H. Tammsaare). Niin siinä taisi käydä. Tein Pärnusta kirjoittajan turvakaupungin, jossa työskentelin. Teksti alkoi kasvaa mustista kirjaimista sanoiksi, lauseiksi ja viimein kirjaksi. Toivoin, että sen edistyessä, syventyessä itseäni, näkisin ulkopuolellani jotain, joka sellaisenaan takaisi elämän mielekkyyden.

Ilman ohjausta työstä tuli haastavampi kuin olin uskonut. Taistelusta muodostui kova, etten sanoisi kirjaimellisesti sairaan säälimätön. Sen valmistuttua en tuntenut synnytysmasennusta, vain tyytyväisyyttä.

HAPUILUA, ETSINTÄÄ JA LÖYTÄMINEN

Tähän saakka olin käyttänyt portaita.

Kuuluisimmat käyttämistäni portaista olivat Johannes Siinailaisen ”Portaat” noin vuodelta 600, toiseksi kuuluisimmat ”Pispalan portaat”, 310 askelta. Edellisessä kilvoittelevat uskossa vahvistuvat, jälkimmäisessä treenaavat lihaskuntoaan urheilijat ja kuntoilijat.

Kenenkään ei tarvitse huomauttaa minulle fyysisestä ja psyykkisestä heikkoudestani, sen jo tiedän. Tekojen syyt ovat monimutkaisemmat ja lukuisammat kuin jälkeenpäin selittämme, siksi on parempi tyytyä vain kertomaan tapahtumista.

Jumala ei kaivannut rukouksiani, urheilijana en koskaan saavuttaisi palkintosijoja. Ymmärsin jo silloin, että tärkeintä on voitto, eikä jalo kilpailu. Kun igumeni Panteleimon potkaisi tai siunasi (sama asia) minut ulos Uuden Valamon luostarista, ymmärsin, luostari ei tarjoa enää suojatyöpaikkoja. Aioin Athos-vuorelle kilpailemaan reilun hengen kilpailun. Uuvuin seitsemänteen taivaaseen viitoitettujen portaiden kaupamiseen, vain floppeja, vastoinikäymisiä ja epäonnea.

Urheilusta en sano sanaakaan, vaikka joskus koulussa minulla oli 10 urheilussa ja 10 voimistelussa, se oli aikaa, kun ne vielä eroteltiin todistuksessa. Kohta viina piti huolen henkisen

kehitykseni kulusta ja fyysisestä rappeutumisesta. Maksa vaurioitui pysyvästi. Aivoinfarkti vastaavasti lopetti kapuamisen portaissa. Jokaisella on oma murtumispisteensä. Ennen niin helpoista portaista oli tullut ylittämätön este.

Aloin opetella samoja asioita, kun viisivuotiaana tai vähän nuorempana.

Kaiken helppous voi johtaa huomaamatta ihmissuhteiden ja henkisten arvojen rapistumiseen. Kaikki oli tapahtunut huomaamatta, salakavalasti ja hyvin pitkällä aikavälillä. Oikeastaan havahduin vasta sitten, kun ihmiset alkoivat ilmiselvästi karttaa. Näin sairaus ja vanhuus ottavat vastaan, ajattelin, mutta se ei ollut totta. Kaiken merkitys on vain kasvanut, nyt lopussa se on tärkeää ja jokainen sana pitää arvioida tarkkaan.

Olen tiennyt aina, että kirjoittaminen on yksinäistä työtä, mutta en sitä, että se on näin helvetin vaikeaa. Totta, kirjailija on ihminen joka tietää mitä tekee. Mutta jos ei tiedä? Jos hän ei ole vielä valmis? Jos hän epäröi?

Pentti Saarikoski avittaa: ”Tänään on aurinkoinen päivä, ja puitten luurangoissa helmeilevät eilisen räntäsateen jättämät pisarat. Kirjoitanko tätä jollekin, kuten isälleni, tai jollekin joka rakastaa minua? En ole vielä löytänyt elämääni. Taivas maistuu suolaiselta ja minun tulee ikävä; on päivän ensimmäinen hyvä hetki. Ostan kotiin omenoita, koska ne tuoksuvat kuten öljylamppu ja kynttilät, menneiltä; punaiseksi maalatun mökin vinttikamarissa joskus kauan sitten.”

Lapset kirjoittavat nykyään presidentille, pääsevät jopa lehtiin, jos onnistuvat saamaan vastauksen. Heidän vanhempansa hääraävät naamakirjassa. Isovanhemmat tekevät kirjallisia hommia elämäнкаarimuisteluissaan. Minä en tiennyt kenelle minä kirjoittaisin. Jollekin? Isälleni? Ystäväilleni? Lapsilleni? Itselleni? Rakastinko minä edes itseäni?

Puitten luurangoissa täälläkin paljon pohjoisemmassakin helmeilevät pisarat.

Monta hyvää kirjaa on jäänyt lukematta, joita olen lukenut, niistä olen saanut paljon pohdittavaa ja aineksia, joita pureksia.

Toisen askeleista on vaikea oppia, ellei harrasta tanssia. Menen sinne, minne vaistoni osoittaa, joskus tipalla adrenaliinia vahvistettuna. Usein tie on vienyt tuntemattomaan, ei puu-, kivi-, marmorirappusia, ei edes ikivanhoja pirkospuita, koska vellova suo oli liian upottava, vain muutama hatara opaste, muistolaatta, täällä oli joku käynyt joskus vuonna silloin ja silloin... ilman kompassia, kuin rakkauden polun viitoitus. Kuinka hyvin muistinkaan. Täsmälleen niin kuin Henry Miller kehotti aloittelevia kirjailijoita tekemään: ”Sukeltakaa syvälle, älkää nousko koskaan pinnalle.

Kirjoitan mielialojen mukaan ja teksti on kovin epätasaista, tiedosta on apua, aivan samoin kuin tietää olevansa köyhä. Haluni, toiveitteni ja kohteeni väliin jäi itseni kokoinen ammottava aukko, joka piti täyttää. Se oli kai maanantai tai voi olla keskiviikko, kun idealamppu välähti.

Annoin sille nimeksi HISSI.

Hymyilin sisäänpäin, koska tilanne ei sallinut röhönaurua: monesko alku ja oivallus tämä on? Siis elämän alku, mahdollisuus. Ideoita ei kukaan kyennyt laskemaan, niitä kun joka päivä, tunti ja minuutti ilmentyi uusia.

En tarkoita Elisha Gravers Otisin keksintöä. Vaan ihka omaani, Mikael Salmisen keksimää, sillä tässä keksimässäni laitteessa voimalähde on tuntematon, ei virtalähdettä, ei ketinkejä, ei hihnoja, ei minkäänlaista varmistusta äkillisen puotamisen välttämiseksi.

Pidän keksinnöstäni, koska kallistun Sallimuksen kannalle.

Hissi nousi, laski ja välillä huilasi paikallaan. Se oli tehty helpottamaan liikkumista kerrosten välillä. Ihan sama, hipaisi vain nappia, vei kerrokseen, jonne halusi. Helppoa. Ei tarvinnut tehdä mitään. Painelin nupinvaloa alituisen, koska muutin mieltäni tiheästi, alituisen alvariinsa, ikään kuin epävarmaa äänestäjää. Hauskinta oli, että sai itse valita.

Niin jäin hissiin. Hissiin on moni jäänyt, mutta vastentah-
toisesti, minä oikein halusin, sillä se oli hauskaa, uskon myös,
että samalla hyödyllistä.

En saisi kertoa tätä kenellekään, mutta miksi elää elämää,
jossa kaikki pitää salata, niinpä kerron, koska minulla ei ole
mitään salaamisen arvoista. Salaamisen arvohan on siinä, ke-
neltä sen salaa. En ottanut itseäni liian vakavasti, enkä salai-
suutta salaisuutena.

Hissi on mielentila.

Eräänä päivänä huomasin, miten olin turhaan piinannut ja
kiduttanut itseäni. Harmittavinta oli, että nautin itse aiheu-
tetusta kärsimyksestä. Miksi en helpottaissi, kehittäissi taitoja,
taipumuksiani ja minulle ominaista velttoutta päästäkseni ylös
ja alas.

Hissi on kohtu. Minä olen sikiö.

Lapset kehittyvät nykyään nopeasti, mutta en ole kuullut
vielä kenenkään julkaisseen kirjaa vielä kohdussa. Yksinäisyyt-
tä piti välttää. Miksi? Yksinkertaisesti siksi, että mielikuvitus
ehtyy, alkaa monologi, joka sekään ei ole pahasta. Monimut-
kaista? Ei suinkaan. Yksinkertaisesti tässä kohdussa ei ole mui-
ta. Eli kaiken kaikkiaan olen tyytyväinen. Saa levätä ja miettiä,
aivoni eivät sitä tienne, ne miettivät.

Pienestä hissistä, jossa kyyhötin, tuli rakas piilopaikkani.

Sitten, eräänä päivänä, liika on liikaa narkomaanillekin.
Olin ottanut yliannoksen. Viivan pari, muutaman rivin lii-
kaa kirjoittamista. Halusin pois paikasta, jossa ei odota mi-
kään eikä kukaan. Se oli umpikuja. Joka ei opi puhumaan, jää
ikuisiksi ajoiksi hissiin, niin perustelin itselleni. Halusin toista
ihmistä. Halusin silitää. Kerran joku muukin halusi, hänelle
lähetettiin silitysrauta. Silitysrauta. Paniikkikohtaus. Painan
hälytyskelloa. Hakkaan hipaisunäppäintä. Ei tapahdu mitään.
Kukaan ei kuule. Haluan päivänvaloon. En lahjaksi otsalyhtyä
tai sähkölamppua. Haluan elävän ihmisen. Lähetän hätävi-
estejä – tekstejäni. Useimmat vastaavat kannustavasti, mut-

Mikaelia on kohdannut elämässä suuri suru, vaimon sairaus ja kuolema, josta hän on selvinnyt kirjoittamalla. Mutta ei tiedä, miten jatkaa elämää ja täyttää tätä tyhjyyden tunnetta. Hän haluaa jättää kaiken taakseen ja alkaa alusta. Hän päättää vaihtaa maata. Lähteminen herättää herkkiä tunteita, muistoja, kaipuuta. Matkalla lapsuuden muistot valtaavat mielen ja antaa hyvän olon tunteen. Tunne on niin voimakas, kun hän herää ensimmäisenä aamuna uudessa maassa, niin kokee olevansa kotona.

Kuka minä olen? Mitä haen elämältä? Mikael etsii itseään ja elämäänsä kirjoittamalla.

Hän alkaa tutustua uuteen paikkaan ja ryhtyy järjestämään muuttamiseen liittyviä arkisia asioita, kuten asunnon hankkiminen. Toisaalta hänet valtaa väsymys tai olo on turta. Hän haluaa kotiinsa siivoojan. Sattuman kauppa sellainen löytyy nopeasti. "Siivooja" alkaa pitämään Mikaelin asuntoa kotinaan. Hetkeä myöhemmin hän lukee lehdestä: "Suomalaiset miehet, varokaa virolaisia naisia". Mikael pelästyy, onko hän uudisasukkaana joutunut mahdollisesti heti ansaan.

ISBN 978-952-80-0164-5

9 789528 001645

